

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WOPPN.050.11.2024.WH
3164601.12404136.9989549
Warszawa, 12-05-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pani Posel Anity Kucharskiej-Dziedzic w sprawie poszerzenia granic parków narodowych na terenie woj. lubuskiego (K10INT2569) informuję, co następuje.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.) określenie i zmiana granic parku narodowego może nastąpić, w szczególności po uzgodnieniu z właściwymi miejscowo organami uchwałodawczymi jednostek samorządu terytorialnego, na których obszarze działania planuje się powyższe zmiany. Utworzenie lub powiększenie parku narodowego jest procesem wieloetapowym, wymagającym m.in. określenia granic parku narodowego i jego otuliny, własności działek wchodzących w obszar projektowanego parku narodowego, rodzajów użytków gruntowych oraz wartości przyrodniczych i rodzajów działań ochronnych, które są niezbędne do ich zachowania.

Park narodowy jako forma ochrony przyrody ma znaczenie ponadlokalne, bowiem dostarczane przez niego korzyści są odczuwane w skali całego kraju. Koszty utworzenia i istnienia parku narodowego są ponoszone zarówno przez szczebel centralny jak i lokalny. Szczebel centralny łoży na utrzymanie parku, finansując zwykle jego administrację, działania ochronne oraz potencjalne korzyści utracone w wyniku przyjęcia pewnych rygorów ochronnych, których koszty są ponoszone przez samorządy lokalne (m.in. zwrot utraconych korzyści z tytułu zwolnienia parków narodowych z podatku od nieruchomości), co często skłania je do zajmowania negatywnego stanowiska wobec tworzenia nowych parków narodowych. Obawy dotyczące wprowadzenia nadmiernych rygorów ochronnych są w dużej mierze nieuzasadnione i wynikają głównie z niepełnej informacji przekazywanej dotychczas społecznościom lokalnym co do ich praw w odniesieniu do funkcjonowania parku narodowego. Oczywiście, w parkach narodowych obowiązują ograniczenia, które określają wprost regulacje prawne, a w szczególności art. 15 ust. 1, ustawy o ochronie przyrody. Zakazy wymienione w ustawie wcale nie muszą być uciążliwe dla społeczeństwa.

Ustawa, o której mowa, określa również zasady, na jakich park narodowy jest udostępniany. Wprowadzanie pewnych i zarazem koniecznych ograniczeń, na przykład ograniczanie wstępu, dotyczy tylko niektórych stref i służy wyłącznie zachowaniu najcenniejszych walorów przyrodniczych. Właśnie ten element funkcjonowania parku budzi wśród mieszkańców okolic obszarów chronionych i cennych przyrodniczo zawsze dużo kontrowersji, a nawet sprzeciw. Dlatego też istotne jest wypracowanie wspólnych

rozwiązań, które sprawią, że podstawowy cel przyrodniczy funkcjonowania parku narodowego zostanie zrozumiany i zaakceptowany przez społeczność lokalną, przy czym nie zostanie ograniczona możliwość rozwoju gmin i gospodarstw. Należy również zauważyć, że park narodowy jest swoistą wizytówką regionu, podkreślającą jego unikatowość w skali kraju, w związku z czym może być także bodźcem rozwoju.

Utworzenie parku narodowego nie musi i najczęściej nie oznacza zahamowania rozwoju regionu. Istnienie parku narodowego może być impulsem przyciągającym turystów, bowiem jest to „marka” rozpoznawalna na całym świecie. Pozwala to z kolei miejscowej ludności czerpać korzyści wynikające z tego faktu i sprzyja rozwojowi gospodarstwu regionu. Naturalnie samo objęcie danego obszaru ochroną w postaci parku narodowego nie zapewni napływu zwiększonej liczby turystów, a co za tym idzie środków finansowych, gdyż niezbędny jest również dobry stan środowiska oraz obecność infrastruktury turystycznej dostosowanej do charakteru parku i potrzeb turystów. Warto zauważyć, że zarówno dbałość o dobry stan środowiska, jak i zapewnienie infrastruktury turystycznej spoczywa na administracji parku narodowego i jest finansowane z budżetu centralnego. Społeczności lokalne nie są obciążane tymi kosztami, czerpiąc jednocześnie korzyści z ww. dóbr.

W procesie tworzenia parków narodowych niezwykle ważna jest współpraca jednostek samorządu terytorialnego z administracją rządową. Decyzje o utworzeniu lub powiększeniu parku narodowego muszą uwzględniać zarówno potrzeby ochrony przyrody, jak i potrzeby lokalnych społeczności. Tym samym mieszkańcy powinni mieć wpływ na decyzje ich dotyczące. Tworzenie parków narodowych oraz ich powiększanie musi być realizowane we współpracy i przy zaangażowaniu lokalnych społeczności. Chroniąc przyrodę, w tym tworząc lub powiększając parki narodowe niezwykle ważne jest aby budować wzajemne porozumienie i zwiększać akceptację dla idei ochrony przyrody i idei parków narodowych w społeczeństwie. Nie ma bowiem skutecznej ochrony przyrody bez akceptacji społecznej. Tym samym podstawą tworzenia i powiększania parków narodowych powinien być dialog ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, w szczególności z jednostkami samorządu terytorialnego.

Aktualnie nie są prowadzone prace związane z powiększaniem parków narodowych na obszarze województwa lubuskiego. W przypadku podjęcia takich prac proces ten zostanie uspołeczniony, by mogły w nim wziąć udział wszystkie zainteresowane podmioty, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów